

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-108>

УДК 336.22

ВДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ МАКРОЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

IMPROVEMENT OF UKRAINE'S TAX POLICY IN THE CONDITIONS OF MACROECONOMIC INSTABILITY

Панасейко Ірина Миколаївна

кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів
ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-2815-6643>

Архірейська Наталя Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,
Університет митної справи та фінансів
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-9867-6655>

Панасейко Микола Сергійович

аспірант
Університет митної справи та фінансів
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-8010-1954>

Panaseyko Iryna, Arkhireiska Natalia, Panaseyko Mykola
University of Customs and Finance

У статті досліджено актуальні питання трансформації податкової політики України в умовах макроекономічної нестабільності та воєнних викликів. Зазначено, що традиційні інструменти податкового регулювання виявилися малоефективними в умовах високих безпекових ризиків та непередбачуваної макроекономічної ситуації. Розглянуто фундаментальну суперечність між фіскальною функцією, необхідною для формування доходів бюджету, та стимулюючою роллю податків у збереженні ділової активності. Обґрунтовано необхідність переходу до адаптивної моделі адміністрування, яка базується на принципах партнерства між державою та бізнесом. Особливу увагу приділено цифровій трансформації фіскальних функцій, як інструменту мінімізації корупційних ризиків та автоматизації контролю за сплатою податків. Сформульовано стратегічні пріоритети формування конкурентоспроможного податкового середовища для залучення інвестицій у межах повоєнного відновлення та євроінтеграції України.

Ключові слова: податкова політика, макроекономічна нестабільність, податкове регулювання, податкове середовище, податкове адміністрування.

The purpose of the article is to scientifically substantiate ways to improve the tax policy of Ukraine in conditions of martial law and macroeconomic instability. It is noted that in modern conditions, traditional tax regulation tools are ineffective, therefore, the problem of choosing between the critical level of fiscal sufficiency of tax revenues and supporting the stability of the economy, which ultimately must ensure the functioning of the state, is relevant. The study was conducted using a systematic approach to the study of financial phenomena, methods of systemic analysis and synthesis, statistical and economic analysis, abstract and theoretical generalization. It is noted that the macroeconomic situation in the country is characterized by a certain financial stability of business entities and state institutions, which allowed to support the growth of GDP, budget revenues and tax revenues. At the same time, negative trends in the economic environment were identified. Legal, administrative, and economic methods of tax regulation are considered. It is determined that despite the diversity of economic impact norms in tax legislation, administrative methods remain decisive from the point of view of regulating taxpayer behavior. The need for new methodological approaches to taxation and building a comprehensive strategy and transition from fiscal to adaptive tax administration models based on the principles of partnership between the state and business is substantiated. Particular attention is paid to the long-term consequences of changes in taxation mechanisms under martial law, the digital transformation of fiscal functions as a tool for minimizing corruption risks and automating control, and improving the methodology for administering VAT and excise duties during periods of sharp price jumps. Strategic priorities for the formation of a competitive tax

environment with low administrative barriers and preferences for innovative clusters are formulated. It is proposed to develop a tax administration model that would combine institutional flexibility with technological excellence, which would allow stabilizing the tax system in the face of modern challenges and laying the institutional and financial foundation for the post-war recovery of Ukraine and its integration into the European economic space.

Keywords: tax policy, macroeconomic instability, tax regulation, tax environment, tax administration.

Постановка проблеми. Сучасна світова економіка зазнає системних трансформацій, які суттєво впливають на стабільність національних фінансів. Наслідки пандемії, енергетична криза та порушення логістики змусили держави адаптуватися до умов постійної нестабільності. За таких обставин податкова політика перестає бути лише інструментом наповнення бюджету і стає гнучким механізмом антикризового регулювання та забезпечення національної безпеки.

Для України ці загальносвітові виклики набули екстремального характеру внаслідок повномасштабної військової агресії росії. Війна спричинила шоківі деформації в усіх секторах економіки, логістичні та енергетичні обмеження, руйнацію промислових потужностей у ключових регіонах-донорах бюджету та масову міграцію працездатного населення, що призвело до критичного звуження бази оподаткування [2, с. 609].

Традиційні інструменти податкового регулювання виявилися малоефективними в умовах високих безпекових ризиків та непередбачуваності макроекономічних показників. В сучасних умовах держава постає перед складним викликом: як підтримувати критичний рівень фіскальної достатності для фінансування сектору оборони та інших видатків бюджету, не допустивши при цьому остаточного виснаження економіки та збільшення обсягів тіньових операцій.

Тому вивчення особливостей податкової політики на сучасному етапі є не просто теоретичним завданням, а життєво необхідною передумовою для формування моделі економічної стійкості, здатної забезпечити функціонування держави в умовах затяжної нестабільності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми вдосконалення податкової політики України в умовах макроекономічної нестабільності є предметом досліджень багатьох українських вчених. У дослідженнях Габора В., Гнидюк І.В., Маршук Л.М., Тімошенко Н.М. розглядаються фінансова система та податкова політика України [2, 3]. В наукових працях Огренич Ю.О., Щєбликіної І.О., Сопіної А.Є. висвітлюються особливості бюджетно-подат-

кової політики України на сучасному етапі [12]. Наукові дослідження Крісоватого А.І., Валігури В.А. присвячено проблемам формування фіскального простору, новаціям та напрямкам вдосконалення податкового законодавства в умовах воєнного стану [9]. Воронкова В.Г., Бурашнікова О.С., Мащенко О.В., Козаченко Ю.П. характеризують теоретико-методологічні та прикладні аспекти цифрової трансформації податкового адміністрування з урахуванням світового досвіду та вітчизняних реалій [1, 11]. Дослідження Головай Н., Бей С., Марущак О.А. присвячені питанням гармонізації податкового законодавства України до вимог Європейського союзу [4, 10]. Котвицька Н.М., Стародубов І.В., Буряк В.В. акцентують увагу на інструментах податкової політики у боротьбі з тіньовою економікою [8]. В наукових дослідженнях Ізмайлова Я., Єгорової І., Томчук Ю. висвітлюється роль податкової системи в забезпеченні міжнародної безпеки держави [5].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри ґрунтовність наявних досліджень, динамічний характер змін в усіх сферах життєдіяльності суспільства, специфічні виклики воєнного стану та вимоги євроінтеграційного процесу створюють потребу в проведенні подальших досліджень. У періоди макроекономічної нестабільності, що супроводжуються високою інфляцією, девальвацією національної валюти та розривом традиційних економічних зв'язків, класичні процедури податкового адміністрування втрачають свою ефективність і часто перетворюються на додатковий адміністративний бар'єр. Наукове переосмислення механізмів взаємодії між державою та платниками податків стає критично необхідним для забезпечення безперервності бюджетних надходжень при одночасному зниженні регуляторного тиску на суб'єктів господарювання, які функціонують у режимі «виживання».

Формулювання цілей статті. Метою статті є наукове обґрунтування шляхів вдосконалення податкової політики України в умовах воєнного стану та макроекономічної нестабільності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Економічні умови в Україні протягом дії воєнного стану характеризуються напруженістю та посиленням воєнних ризиків. Основні макроекономічні показники розвитку України за 2023-2025 роки представлені в таблиці 1. В цей період суб'єкти господарювання та державні інституції виявили стійкість, що дозволило підтримати зростання ВВП та доходів бюджету, в тому числі зростання податкових надходжень. Стабілізаційний вплив на ситуацію в країні мають міжнародна фінансова підтримка, програми стимулювання бізнесу, зростання доходів та споживання домогосподарств, збільшення капітальних видатків бюджету.

В той же час, спостерігається зменшення темпів зростання реального ВВП, збільшення податкового тиску на платників податків. Негативним чинником впливу на розвиток країни залишається значний дефіцит бюджету, який покривається переважно за рахунок зовнішніх та внутрішніх запозичень. Це створює додаткову залежність держави від вимог іноземних банків та міжнародних фінансових установ, а також власників державних цінних паперів та інших кредиторів, стійкі тенденції до зростання зовнішнього та внутрішнього боргу.

Визначальну роль у реалізації податкової політики відіграють методи податкового регу-

лювання. В Україні, як і в інших країнах з ринковою економікою, застосовуються правові, адміністративні та економічні методи податкового регулювання. До правових методів відноситься розробка податкового законодавства та механізму його реалізації. Адміністративні методи передбачають здійснення податковими органами контрольно-перевірочної роботи з питань забезпечення повноти та своєчасності сплати податків. В рамках застосування економічних методів податкового регулювання здійснюється опосередкований вплив з боку держави на платників податків з допомогою таких інструментів як визначення об'єктів оподаткування, застосування податкових пільг, диференційованих ставок податків, спеціальних податкових режимів, тощо.

Не зважаючи на те, що податкове законодавство містить досить багато норм, які стосуються економічного регулювання діяльності платників податків, основними методами впливу на них залишаються саме адміністративні методи. Тому центральною науковою проблемою податкової політики України є загострення об'єктивної суперечності між фіскальною та стимулюючою функціями податків. У класичній економічній теорії цей баланс зазвичай розглядається через призму кривої Лаффера, проте умови екстремальної неста-

Таблиця 1

Основні макроекономічні показники України за 2023-2025 рр.

Показники	2023	2024	2025	Відхилення 2025 від 2023	
				абс, (+;-)	темп приросту, %
ВВП номінальний, млрд. грн.	6537,8	7658,7	8931,2	2393,40	36,61
ВВП реальний, зміна у відсотках до поререднього року	5,5	3,2	1,8	-3,70	-67,27
Доходи зведеного бюджету, млрд. грн.	3104,3	3587,8	4338,0	1233,69	39,74
Податкові надходження, млрд. грн.	1638,1	2088,3	2520,3	882,24	53,86
Податковий тиск у % до ВВП	25,06	27,27	28,22	3,16	12,63
Питома вага податкових надходжень у зведеному бюджеті, %	52,77	58,21	58,10	5,33	10,10
Дефіцит зведеного бюджету, млрд. грн.	1336,6	1356,2	1661,5	324,91	24,31
Дефіцит зведеного бюджету у % до ВВП	20,4	17,7	18,6	-1,84	-9,00
Державний борг, всього, млрд. грн.	5519,4	6981,0	9042,7	3523,30	63,83
Зовнішній державний борг, млрд. грн.	3862,9	5048,5	7011,2	3148,30	81,50
Внутрішній державний борг, млрд. грн.	1656,5	1932,5	2031,5	375,00	22,64

Джерело: сформовано авторами на основі [6; 7; 13; 14]

більності, спричиненої воєнними діями та глибокою рецесією, роблять традиційні лінійні залежності не релевантними. Дилема, перед якою постає держава, набуває ознак екзистенційного виклику, де кожен хибний крок у податковому регулюванні загрожує або втрачати фінансової стійкості, або остаточним руйнуванням економічного потенціалу [2, с. 616].

З одного боку, критична потреба у максимальній мобілізації доходів диктується безпрецедентним зростанням державних видатків на сектор безпеки та оборони. В умовах макроекономічної нестабільності податки стають основним внутрішнім ресурсом забезпечення суверенітету. Необхідність фінансування соціальних зобов'язань перед вразливими верствами населення та внутрішньо переміщеними особами створює додатковий тиск на бюджетну систему. За таких обставин фіскальна політика тяжіє до розширення бази оподаткування, скасування пільг та посилення адміністрування, що в короткостроковій перспективі дозволяє акумулювати необхідні ресурси.

З іншого боку, надмірний податковий тиск у період кризи стає деструктивним чинником для ділової активності. Суб'єкти господарювання, які вже постраждали від руйнування активів, логістичних розривів та скорочення споживчого попиту, мають вкрай обмежений запас фінансової міцності. В таких умовах будь-яке підвищення податкового навантаження або ускладнення механізму оподаткування провокує зворотню реакцію – масову тінізацію економіки, виведення капіталу за кордон або повне припинення діяльності. Відтак, податкове стимулювання (у формі канікул, знижених ставок або інвестиційних преференцій) стає інструментом «реанімації» економіки, без якого неможливе відновлення податкового потенціалу в майбутньому.

Науковий пошук оптимальної точки рівноваги у цій дилемі ускладнюється тим, що класичні фіскальні моделі не враховують чинник «шокової психології» платників податків та високий рівень інституційної недовіри. В період макроекономічної нестабільності податкова політика має трансформуватися з набору жорстких фіскальних інструментів у гнучку систему адаптивного регулювання. Це передбачає перехід від стратегії «фіскального вилучення» до моделі «партнерства заради виживання», де тимчасові податкові поступки розглядаються не як втрата бюджету, а як державна інвестиція у збереження життєздатності національного бізнесу [8, с. 31].

Отже, розробка нових методологічних підходів до розв'язання цієї дилеми є критично важливою. Вона потребує відмови від фрагментарних змін у законодавстві на користь комплексної стратегії, яка б поєднувала жорстку фіскальну дисципліну у стратегічних галузях із широким стимулюючим інструментарієм для малого та середнього бізнесу, що є запорукою соціальної стабільності та повного відновлення.

Особливої доцільності набуває дослідження змін до Податкового кодексу, щодо оподаткування та подання звітності у період дії воєнного стану, запроваджених на початку повномасштабного вторгнення росії в Україну. Вони стосувалися, зокрема, звільнення від відповідальності тих платників податків, які не могли виконати свої податкові зобов'язання, введення мораторію на податкові перевірки, встановлення для платників єдиного податку третьої групи ставки єдиного податку на рівні 2 відсотків доходу та звільнення їх від обов'язку сплати та подання звітності по ПДВ за операціями, що здійснюються на митній території України [9, с. 37, 39]. Цей прецедент став унікальним для світової фіскальної практики прикладом радикального спрощення адміністрування заради збереження ділової активності. Науковий аналіз таких заходів свідчить не тільки про короткостроковий стимулюючий ефект такого заходу, але й неоднозначний вплив на довгострокову фіскальну стійкість, ризики розмивання податкової бази та виклики, що виникають при поверненні до загальної системи оподаткування.

В умовах макроекономічної нестабільності податкове адміністрування має трансформуватися у бік максимальної цифровізації та автоматизації контролюючих функцій [1, с. 62]. Впровадження технологій Big Data для аналізу ризикових операцій, розвиток електронних сервісів та перехід до концепції «податкової у смартфоні» дозволяють мінімізувати суб'єктивізм та корупційні ризики, що особливо важливо в умовах обмеженості людського ресурсу контролюючих органів. Більше того, цифрова трансформація стає єдиним дієвим інструментом протидії впливу інфляції на податкові надходження, забезпечуючи швидкість та прозорість розрахунків у реальному часі.

Суттєвою проблемою є адаптація податкового адміністрування до девальваційних процесів. Коливання курсу національної валюти створює фіктивні прибутки або збитки через курсові різниці, що потребує специфічних

методів коригування податкової бази. Також необхідно вдосконалити методологію адміністрування ПДВ та акцизів у періоди різких цінових стрибків, щоб запобігти вимиванню обігових коштів підприємств [11, с. 18].

Отже, необхідно розробити адаптивну модель податкового адміністрування, яка б поєднувала інституційну гнучкість із технологічною досконалістю. Це дозволить не лише стабілізувати фіскальну систему в кризовий період, а й закласти підґрунтя для формування прозорого, сервісно-орієнтованого середовища в межах майбутньої стратегії поствоєнного відновлення та інтеграції України до європейського економічного простору.

У довгостроковій перспективі потрібно сформулювати якісно нову модель податкового регулювання, орієнтовану не лише на поточну стабілізацію, а й на масштабне повоєнне відродження національної економіки. Макроекономічна нестабільність створює унікальне, хоч і болюче, «вікно можливостей» для радикального перегляду застарілих фіскальних догм та впровадження інноваційних інструментів розвитку. Податкова політика України повинна ґрунтуватися на чіткій податковій стратегії, бути гнучкою, реагувати на соціально-економічні виклики, забезпечувати оптимізацію податкового навантаження на платників податків та ефективно адміністрування податкових надходжень [4, с. 79, 80].

Наукового переосмислення потребує роль податкових преференцій у залученні прямих іноземних інвестицій, які є критично необхідними для відбудови зруйнованої інфраструктури та промислового потенціалу. В умовах високих безпекових ризиків традиційні методи стимулювання можуть виявитися недостатніми, що актуалізує пошук специфічних механізмів: від запровадження територіальних кластерів із особливим податковим режимом (зокрема на деокупованих територіях) до роз-

ширення функціоналу індустриальних парків та ІТ-кластерів.

Слід зазначити, що після завершення війни Україна вступить у жорстку конкуренцію за капітал та людський ресурс в регіоні Східної Європи, тобто виникне питання податкової конкурентоспроможності нашої країни. Відтак, розробка моделі оподаткування, яка б поєднувала низькі транзакційні витрати, прозорість адміністрування та стимули для інноваційного оновлення основних засобів, є стратегічно важливим завданням. Таким чином, податкова політика в період нестабільності має закладати інституційний фундамент для майбутнього «економічного стрибка», перетворюючись із обтяжливого чинника на драйвер модернізації.

Висновки. В умовах безпрецедентних сучасних викликів традиційні фіскальні підходи потребують докорінного перегляду на користь гнучких адаптивних моделей. Ключовим завданням податкової політики держави є побудова такої системи регулювання, яка б забезпечувала стабільне наповнення бюджету без деструктивного впливу на внутрішній інвестиційний ресурс. Сучасна податкова стратегія має базуватися на принципах «фіскального партнерства», де пріоритетом є збереження життєздатності суб'єктів господарювання як фундаменту для майбутнього відтворення бази оподаткування.

Перспективним вектором модернізації національної податкової системи є її повна інтеграція у цифровий простір, що дозволить автоматизувати контроль та нівелювати корупційні ризики навіть у періоди гострих макроекономічних коливань. Формування інституційного середовища з низькими адміністративними бар'єрами та дієвими преференціями для інноваційних кластерів стане вирішальним чинником у глобальній конкуренції за капітал у поствоєнний період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Воронкова В.Г., Бурашнікова О.С. Синергетична методологія дослідження цифрових інструментів ефективного функціонування податкової системи. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2024. Випуск 1 (10). С. 60-66. DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.10-11> (дата звернення 12.04.2026).
2. Габор В. Податкова політика України під час воєнного стану: загрози та перспективи збільшення податкових надходжень. *Економічний аналіз*. 2024. Том 34. № 4. С. 608-618. DOI: <https://doi.org/10.35774/есопа2024.04.608> (дата звернення 12.04.2026).
3. Гнидюк І.В., Маршук Л.М., Тімошенко Н.М. Фінансова система України в умовах війни; виклики та перспективи. *Економіка та суспільство*. 2025. Випуск № 72. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-112> (дата звернення 12.04.2026).

4. Головай Н., Бей С. Гармонізація податкової політики України в умовах євроінтеграції: виклики, можливості та перспективи. *EMPIRIO*. 2024. № 2. С. 76-83. DOI: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.76-83> (дата звернення 12.04.2026).
5. Ізмайлов Я., Єгорова І., Томчук Ю. Удосконалення податкової системи як складової міжнародної безпеки України. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 2. С. 82-89. DOI: 10.35774/econa2022.02.082 (дата звернення 12.04.2026).
6. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2024 рік. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (дата звернення 12.04.2026).
7. Інформація Міністерства фінансів України про виконання Державного бюджету України за 2025 рік. URL: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (дата звернення 12.04.2026).
8. Котвицька Н.М., Стародубов І.В., Буряк В.В. Управління інструментами податкової політики у боротьбі з тіньовою діяльністю в період економічної трансформації. *Економіка і управління*. 2024. Вип. 4. С. 29-35. DOI: 10.36919/2312-7872.4.2024.29 (дата звернення 12.04.2026).
9. Крісоватий А.І., Валігура В.А. Новації та напрями вдосконалення податкового законодавства України в умовах воєнного стану. *Фінанси України*. 2022. № 6. С. 33-53. DOI: <http://doi.org/10.33763/finukr2022.06.033> (дата звернення 12.04.2026).
10. Марущак О.А. Актуальні питання гармонізації податкового законодавства України до вимог Європейського союзу. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2024. № 2. С. 605-610. DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.99> (дата звернення 12.04.2026).
11. Мащенко О.В., Козаченко Ю.П. Система електронного адміністрування ПДВ в Україні: аналіз функціональних суперечностей та інституційних ризиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2025. № 12, Том 2 (294/2). С. 15 – 27. DOI: 10.32752/1993-6788-2025-2-294-15-27 (дата звернення 12.04.2026).
12. Огренич Ю.О., Щєбликіна І.О., Сопіна А.Є. Бюджетно-податкова політика України: особливості та напрями вдосконалення. *Економіка та суспільство*. Випуск 2024 № 69. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-61> (дата звернення 12.04.2026).
13. Показники виконання Зведеного бюджету України за січень-грудень 2024 року https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (дата звернення 12.04.2026).
14. Показники виконання Зведеного бюджету України за січень-грудень 2025 року https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (дата звернення 12.04.2026).

REFERENCES:

1. Voronkova V. H., Burashnikova O. S. (2024). Synerhetychna metodolohiia doslidzhennia tsyfrovyykh instrumentiv efektyvnoho funktsionuvannia podatkovoi systemy [Synergetic methodology for researching digital tools for the effective functioning of the tax system]. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka – Digital economy and economic security*, vol. 1(10), pp. 60-66. Available at: <https://doi.org/10.32782/dees.10-11> (accessed April 12, 2026).
2. Habor V. (2024). Podatkova polityka Ukrainy pid chas voiennoho stanu: zahrozy ta perspektyvy zbilshennia podatkovyykh nadkhodzhen [Tax policy of Ukraine during martial law: threats and prospects for increasing tax revenues]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, vol. 34(4), pp. 608-618. Available at: <https://doi.org/10.35774/econa2024.04.608> (accessed April 12, 2026).
3. Hnydiuk I. V., Marshuk L. M., Timoshenko N. M. (2025). Finansova systema Ukrainy v umovakh viiny; vyklyky ta perspektyvy [Financial system of Ukraine in war conditions; challenges and prospects]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 72. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-72-112> (accessed April 12, 2026).
4. Hlovai N., Bei S. (2024). Harmonizatsiia podatkovoi polityky Ukrainy v umovakh yevrointehratsii: vyklyky, mozhlyvosti ta perspektyvy [Harmonization of Ukraine's tax policy in terms of European integration: challenges, opportunities and prospects]. *EMPIRIO – EMPIRIO*, vol. 2, pp. 76-83. Available at: <https://doi.org/10.18523/3041-1718.2024.1.2.76-83> (accessed April 12, 2026).
5. Izmailov Ya., Yehorova I., Tomchuk Yu. (2022). Udoskonalennia podatkovoi systemy yak skladovoi mizhnarodnoi bezpeky Ukrainy [Improvement of the tax system as a component of the international security of Ukraine]. *Ekonomichnyi analiz – Economic analysis*, vol. 32(2), pp. 82-89. Available at: <https://doi.org/10.35774/econa2022.02.082> (accessed April 12, 2026).
6. Informatsiia pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2024 rik [Information on the execution of the State Budget of Ukraine for 2024]. Available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2024-698 (accessed April 12, 2026).

7. Informatsiia pro vykonannia Derzhavnogo biudzhetu Ukrainy za 2025 rik [Information on the execution of the State Budget of Ukraine for 2025]. Available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (accessed April 12, 2026).

8. Kotvytska N. M., Starodubov I. V., Buriak V. V. (2024). Upravlinnia instrumentamy podatkovoi polityky u borotbi z tinovoiu diialnistiu v period ekonomichnoi transformatsii [Management of tax policy instruments in the fight against shadow activities during the period of economic transformation]. *Ekonomika i upravlinnia – Economics and Management*, vol. 4, pp. 29–35. Available at: <https://doi.org/10.36919/2312-7872.4.2024.29> (accessed April 12, 2026).

9. Krisovatyi A. I., Valiura V. A. (2022). Novatsii ta napriamy vdoskonalennia podatkovoho zakonodavstva Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [Innovations and directions for improving the tax legislation of Ukraine under martial law]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, vol. 6, pp. 33-53. Available at: <http://doi.org/10.33763/finukr2022.06.033> (accessed April 12, 2026).

10. Marushchak O. A. (2024). Aktualni pytannia harmonizatsii podatkovoho zakonodavstva Ukrainy do vymoh Yevropeiskoho soiuzu [Current issues of harmonization of Ukraine's tax legislation with the requirements of the European Union]. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo – Electronic scientific publication "Analytical and Comparative Law"*, vol. 2, pp. 605-610. Available at: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2024.06.99> (accessed April 12, 2026).

11. Mashchenko O. V., Kozachenko Yu. P. (2025). Systema elektronnoho administruvannia PDV v Ukraini: analiz funktsionalnykh superechnosti ta instytutsiinykh ryzykiv [The system of electronic VAT administration in Ukraine: analysis of functional contradictions and institutional risks]. *Aktualni problemy ekonomiky – Current economic problems*, vol. 294/2(12), pp. 15–27. Available at: <https://doi.org/10.32752/1993-6788-2025-2-294-15-27> (accessed April 12, 2026).

12. Ohrenych Yu. O., Shcheblykina I. O., Sopina, A. Ye. (2024). Biudzhethno-podatкова polityka Ukrainy: osoblyvosti ta napriamy vdoskonalennia [Fiscal and tax policy of Ukraine: features and directions of improvement]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economy and society*, vol. 69. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-69-61> (accessed April 12, 2026).

13. Pokaznyky vykonannia Zvedenoho biudzhetu Ukrainy za sichen-hruden 2024 roku [Indicators of the execution of the Consolidated Budget of Ukraine for January-December 2024]. Available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (accessed April 12, 2026).

14. Pokaznyky vykonannia Zvedenoho biudzhetu Ukrainy za sichen-hruden 2025 roku [Indicators of the execution of the Consolidated Budget of Ukraine for January-December 2025]. Available at: https://mof.gov.ua/uk/budget_of_2025-770 (accessed April 12, 2026).

Дата надходження статті: 09.04.2026

Дата прийняття статті: 29.04.2026

Дата публікації статті: 06.05.2026